

ԻՆՆԵՐՈՐԿ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կես տարվանը 6 րուբլ:
 Առանձին համարները 5 կոպեկով:
 Թիֆլիսում գրվում են միմիայն անբացատրանալի մէջ:
 Թարգմանաբանի գիտնական և ուղղակի
 Тифлис. Редація «Мшак»

Կնիքադրամը բաց է տալու ամսական 10—2 ժամ
 (բացի կրակի և տոս օրերից)

Յայտարարութիւնը բնութագրում է ամեն ինչով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
 իրարանցիկ բառին 2 կոպեկ:

ԿՈՎԿԱՍԵՆՆԵ ՊՐԻՎԵԼԵԶԻ ՄԵԾ Իշխան Փոխարքայի
Թոյլատուութեամբ 1880 թուականի նոյեմբերի 1-ից մուտքերին
տալիս է հետևեալ օձ:

- 1) Անժամանակ մուտքերին այսինքն մինչև պահանջը. 4⁰/₀
- 2) Մէկ երկու և երեք տարով 4¹/₂
- 3) Չորս և հինգ տարով 5⁰/₀
- 4) Վեցից մինչև տասներկու տարով 5¹/₂
- 5) Տասներկու տարուց աւելի 6⁰/₀

Պրիկազը ընդունում է մուտքեր Ռուսաստանի բոլոր տեղերից, վարչական հիմնարկութիւններից, պաշտօնեաներից և մասնաւոր անձինքներից, վանքերից, եկեղեցիներից, քաղաքային և գիւղական հասարակութիւններից: Մուտքերը ընդունվում են նոյնպէս և փօստայով ուղարկված մի յայտարարութեան հետ հասարակ թղթի վրա: Անժամանակ մուտքերը մասնաւոր անձինքներից ընդունվում են 50 ր. ոչ պակաս, իսկ կառավարութեանից 30 ր. ոչ պակաս իւրաքանչիւր անգամ: Ժամանակաւոր մուտքերը այլպէս չեն ընդունվում, եթէ ոչ գումարատիրոջ կամ մուտքը յանձնողի անունով, իսկ անժամանակ մուտքերը կարող են լինել կամ անանուն, կամ մոցնողի անունով: Մուտքերը ցանկացողներին նոյն օրը կը վերադարձնուին: Աւելի մանրամասն պայմանները մուտքերը ընդունելու և վերադարձնելու մասին յայտնված են 941 յօդ. XIII բաժնի հրատարակութիւն 1857 թ. և 1863 թ. կանոնադրութեան Կովկասեան Պրիկազի:

երկու անձինք վերջապէս վճարեցին ինչիցատիւ տալ այդ տեսակ մի ընկերութեան հիմնադրութեան: Բայց վերջն ինչ եղաւ... Լըրկու, երեք անգամ հասարակցին, մշակեցին մի լայն, ընդարձակ ծրագիր, վճարեցին ներկայացնել կառավարութեան հաստատութեանը, բայց ոչինչ չարեցին և ծրագիրը պարոններից միին տանը, ահա արդէն վեց ամիս է, որ կտր քնով քնած է...

Արդեօք կը զարթնի նա իր կտր քնից, չը գիտենք: Գիտենք միայն թէ մեզ համար այդ տեսակ ընկերութիւն անհրաժեշտ է և թէ թիֆլիսի համար անթի է չունենալ մի ընկերութիւն, որ ունի միշտ անգամ Բագուի պէս մի գաւառական քաղաք:

ՆԵՐՐԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

25 հոկտեմբերի
 «Սեղուի» 79 համարում տպված առաջադիւղ և հիմա նամակի պ. Գ. Արծրունի «Մշակի» խմբագրին յօդվածներից պարզ երևում է, որ ազգային խմբագիրը կոչեցել է իր առողջ գաղափարները և խղճով մարդու նման ձեռքը փրփուրի է գցում, որպէս զե կարողանայ ազատել իր անձը բուստորութեան և ճշմարտութեան պիտանքից: Երբ «Մշակի» պարզ և հասկանալի փաստերով ազատցանքում էր «Սեղուի» սխալ և ծուռ գաղափարները ազգային հարցերի վերաբերութեանը, երբ մեզուր հայելու պէս դնում էր նրա առջև թէ ազգի գոյութիւնը և յարապարհութիւնը կախված է մայրենի լեզուից և հայրենիքից: «Սեղուն» ոտնակոխ անելով մինչև անգամ իր ներքին համոզմունքը, սիսեց զրպեղ խաւար ամբողջ մեղեւնոցութիւնը իր անմիտ և անպարտաւոր գաղափարներով, թէ «Մշակի» կրօնափոխութիւն է քարոզում, մինչդեռ ինքը շատ լաւ էր հասկանում, որ «Մշակի» ոչ թէ կրօնափոխութիւն, այլ ազգային միութիւն էր քարոզում, ամփոփելով զանազան գաւառական պատկանող հայ տարբեր մի գրօշակի տակ, այն է ազգութեան: Այս «Սեղուն» այդ անում էր նրա համար, որ նա Գ. Արծրունու անհաշտ թշնամի է, հետևաբար և «Մշակի», որովհետև պ. Արծրունին «Մշակի» խմբագրին է...

Այդ ազգային և կրօնական միջարձուութիւնները մեր երկու պարբերական հրատարակութիւնների մէջ ծայրայեղ աստիճանի հասան, կըր ՍՄշակի քարոզած գաղափարները սկսեցին սրճազանք գանել ամեն մի բանիցս անձանց սրտերում և արդէն քիչ էր մնացել «Սեղուն» խմբագրին զրոյրել խոյստատութեան անդունդը իր հետ տանելով և իր նման մեղեւնոց և տգէտ քարոզչութիւն, յանկարծ օչնութեան հասաւ նրա աշխատակից բազմազէտ պ. Իւնիւսը իր երկպառակութեան սկսեցով յայտնելով այն միտքը թէ թող ամբողջ ազգութիւնը բաժնուի երկու կուսակցութեան և նրանց բոլոր անդամները ուղարկեն իրանց ստորագրութիւնները «Մշակին» կամ «Սեղունին» ով ում քարոզած մտքերին համակրում է... որքան անբարոյականութիւն և որպիսի անմիտ առաջարկութիւն... Ի հարկէ ամբողջ պ. Իւնիւսի կարծեաց չափ ազատ է, որ այդ առաջարկութիւնը ընդունել, բացի Ս. Գալարպետացի Գալար Տեր-Ղազարանցից և թիֆլիսցի Սարգիս Գալարեան Գալարեանցից, որ իրանց բաժանորդները յետ պահանջեցին «Մշակին», Չը նայելով որ շատ ցանկացողներ իսկ «Սեղուն» յետ պահանջել իրանց բաժանորդագրին, այնուամենայնիւ այդ չեն անում, այլ մի քանիսները միայն աւանդին նամակներով յայտնեցին իրանց կարծիքը և համակրութիւնը թէ «Մշակին», և թէ «Սեղունին»:

Սիւնեանցը տեսնելով որ այդ միջոցով էլ անկարող եղաւ զինաբանել «Մշակի» արդարացի պահանջներին և նրա քարոզած անկողնութեան գաղափարին, որովհետև ամեն մի ազգային գաղափարը ընդունող մարդ յայտնեց իր մեղադրական խօսքը «Սեղուն» պատուելի խմբագրին «Մշակի» միջոցաւ, ինչքն պ. Սիւնեանցը այնքան յանդուգն հանդիսացաւ, որ հրապարակաւ յայտնեց թէ «Մշակի» բոլոր թըրք և թահգութիւնները կեղծ են և շինվում են իսկ «Մշակի» խմբագրատան մէջ, վասն զի ինքն նրանք կեղծ չեն, թող պ. Արծրունին յայտնէ նրանց հեղինակների ազգանունները: Ետ հաստատան է, որ պ. Արծրունին այդ թշուառականի անտեղի պահանջը չէր կատարի, ինչպէս որ չը կատարեց էլ ինքն այդ չը կամենային իրանք թղթակցելու: Բայց այս վերջնիցս շատերը մինչև անգամ յանձն արեցին կրկնապես անտեղ հարածանքներ հասարակական խաւար և մեղեւնոց շրջաններից, միայն արդարութիւնը պատշաճաբար համար, աշխատեցին յարեցնել այդ խղճուր մարտը, հարց առաջարկելով իրանց, թէ տեսնե՞ք էլ ի՞նչ է պահանջելու մեզանից այդ պարտը իրան ուղիղ և արդար հանդիսացնելու համար: Եւ ահա «Սեղուն» 79 համարում լոյս են տեսնում երկու յօդվածներ, որոնցից մէկը պարզ ցցց է ասիւս, թէ որպիսի ստոր և անարմիկ միջոցներ է ձեռքը գցել պ. խմբագիրը, գաւառան անտեղ լիջոցներ թափելով: «Մշակի» թըրք թակիցների գլխին, իրաւաբանութեամբ երբ պ. Սիւնեանցին «Մշակի» թղթակցելներն տուած կրտս ածականը իսկ միւսը իր վերնադրով նոյնպէս պարզում է մեզ թէ որքան բարձրացած է եղել պ. խմբագրի կրքը

Ինչի ենք առաջարկում:— Երբ ինքն տեսնուի ինչ համակ վերանորոգողից: հասակ-կարգորին-հեղինակները:— Արտար ին տեսնուի ինչ: Արեւեանս դործներ: Արեւեանս-ժողովներ: Թիֆլիսցի շարքատներից:— Մշակի հեղինակները:— Յայտարարութիւններ:

ԻՆՉԻ ԵՆՔ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ

Մենք մեր լճագրի էջերում շատ անգամ առաջարկած ենք թիֆլիսի հայոց հասարակութեանը կազմել այս կամ այն ընկերութիւն, որինակ Բագուի մարդասիրական ընկերութեան պէս մի ընկերութիւն, կամ հայոց քրիստոնէական միսիոնարական մի ընկերութիւն: Այս տեսակ յօդուածներից յետոյ մեր մի քանի բարեկամները շատ անգամ գիտել են մեզ հարցնելով արդեօք ինքներդ հաստատում էք, որ այդ տեսակ մի ընկերութիւն կարող է աճողվել հայերի մէջ...

Այս տեսակ հարցմունքներին մենք անկեղծ կերպով միշտ պատասխան ենք տուել, որ չենք հաստատում թէ մեր առաջարկութիւնը իրագործվի:

